

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoPno/11/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1414217963
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1414217963.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členov senátu JUDr. Romana Bolebrucha a JUDr. Ivany Jahnovej, v právnej veci manželky: O.. R. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. 6, XXX XX T., a manžela: O.. C. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. 6, XXX XX T., zastúpený JUDr. Janou Hreňovou, advokátkou so sídlom Krížna 14, 811 05 Bratislava, v konaní o návrhu manželky na rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k maloletým deťom E. : E., nar. XX.XX.XXXX, E., nar. XX.XX.XXXX a R., nar. XX.XX.XXXX na čas po rozvode manželstva, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, 816 16 Bratislava, za účasti Okresnej prokuratúry Bratislava IV, so sídlom Hanulova 9/A, 840 11 Bratislava, o návrhu manželky na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní, takto

rozhodol:

Návrh manželky na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní sa z a m i e t a.

odôvodnenie:

Návrhom doručenom Okresnému súdu Bratislava V dňa 22.06.2020, doručenom Krajskému súdu v Bratislave dňa 25.06.2020, sa manželka domáhala nariadenia neodkladného opatrenia podľa § 362 CMP v odvolacom konaní, určiť otcovi povinnosť platiť výživné na maloletého E. E. nar. XX.XX.XXXX vo výške 500 eur mesačne, na maloletú E. E. nar. XX.XX.XXXX vo výške 400 eur mesačne, na maloletého R. E., nar. XX.XX.XXXX vo výške 300 eur mesačne, k jej rukám, vždy do 15-tého dňa v mesiaci, počínajúc dňom právoplatnosti rozhodnutia na čas do ukončenia odvolacieho konania proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV, č.k. 13P/327/2014-2038, zo dňa 03.06.2020 .

2. Svoj návrh odôvodnila tým, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV, č.k. 25P/80/2015-427, zo dňa 21.02.2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava, č.k. 11CoP/292/2018-570, zo dňa 11.12.2018, boli maloleté deti E. zverené do jej osobnej starostlivosti a otcovi určená povinnosť platiť na maloleté deti výživné mesačne vo výške na maloletého E. 500 eur, na maloletú E. 400 eur a na maloletého R. 300 eur k jej rukám. Uviedla, že na Okresnom súde Bratislava IV prebiehalo paralelne konanie o tom istom predmete s tými istými účastníkmi č.k. 13P/327/2014, v ktorom po uplynutí dvoch rokov od rozhodnutia v konaní č.k. 25P/80/2015, súd dňa 03.03.2020 rozhodoval opakovane (v rozpore s prekážkou veci právoplatne rozhodnutej tzv. res uidicatae) tak, že maloleté deti E. zveril do striedavej osobnej starostlivosti, voči ktorému dňa 03.05.2020 podala odvolanie, v ktorom žiada, aby odvolací súd v časti úpravy práv a povinností rodičov na čas po rozvode rozsudok č.k. 13P/327/2014-2038 zo dňa 03.03.2020 zrušil pre prekážku veci právoplatne rozhodnutej, alternatívne ho zmenil a zveril maloleté deti do jej osobnej starostlivosti a určil výživné na maloleté deti v sumách upravených rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č.k. 25P/80/2015-427 zo dňa 21.02.2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava č.k. 11CoP 292/2018-570 zo dňa 11.12.2018. Uviedla, že dňa 18.06.2020 jej bola doručená doložka právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku č.k. 13P/327/2014-2038 zo dňa 03.03.2020 v časti výživného od 04.05.2020, ktorým súd nariadil otcovi vyživovaciu povinnosť vo výške 600 mesačne spolu na všetky tri deti. Nadobudnutie právoplatnosti vo veci výživného, vykonateľné dňom 04.05.2020 nerefletoval jej odvolanie proti uvedenému rozsudku v časti úpravy práv a povinností rodičov. Mala za

to, že je preto možné očakávať, že otec v nasledujúcom mesiaci júl 2020 prispeje na výživu detí už len sumou 600 eur. Za zásadné pre nariadenie neodkladného opatrenia v predmetnej veci považovala skutočnosť, že odvolaním napadnutý rozsudok č.k. 13P/327/2014-2080 zo dňa 03.03.2020 nenadobudol právoplatnosť v časti, v ktorej súd zveril maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov a tak de facto a de jure je v súčasnosti právny stav taký, že deti sú v jej výlučnej osobnej starostlivosti podľa právoplatného rozhodnutia č.k. 25P/80/2015-427 zo dňa 21.02.2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava č.k. 11CoP 292/2018-570 zo dňa 11.12.2018, s výškou výživného na všetky deti spolu v sume 1.200 eur. Doplnením dôvodov odvolania zo dňa 03.07.2020 informovala, že otec dňa 15.07.2020 uhradil výživné na deti v zmysle vykonateľnosti rozsudku vo výroku o výživnom č.k. 13P/327/2014-2038 zo dňa 03.03.2020 v sume 600 eur, ignorujúc tak právoplatný rozsudok č.k. 25P/80/2015-427 zo dňa 21.02.2018. Uviedla, že chybným postupom súdu prvej inštancie sa stalo, že súbežne prebiehali dve konania v tej istej veci s tými istými účastníkmi, t.j. č.k. 25P/80/2015 na jej návrh doručený dňa 01.04.2015 vo veci výživného na maloleté deti, od doručenia vzájomného návrhu otca zo dňa 29.01.2016 súd konal vo veci úpravy práv a povinností rodičov komplexne, pričom paralelne prebiehalo iné súdne konanie na tom istom súde prvej inštancie č.k. 13P/327/2014, v ktorom rozhodoval o tej istej veci s tými istými účastníkmi t.j. o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom (na chybný - nezákonný postup súdu opakovane neúspešne poukazovala, pretože dve súdne konania o rovnakom predmete s rovnakými účastníkmi boli v r. 2015 v rozpore s účinným zákonom 99/1963 OSP, podľa § 83, začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie tzv. litispendencia). Uvedené považovala za dôkaz právnej neistoty, keď takýto postup súdu prvej inštancie je právny chaos. Matka návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doplnila následne podaniami zo dňa 13.07.2020, 16.07.2020, 17.07.2020 a 19.07.2020, v ktorých zopakovala dôvody svojho návrhu.

3. Otec prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne žiadal návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní ako nedôvodný zamietnuť. Zdôraznil, že doložka právoplatnosti je vyznačená iba v časti výroku o rozvode a v časti výroku o výživnom súd na námietky matky opravil doložku vykonateľnosti z pôvodne určeného dátumu 04.05.2020 (kedy rozsudok prevzal otec) na dátum 16.06.2020 (kedy rozhodnutie prevzal posledný z účastníkov konania). Poukazujúc na § 44 CMP uviedol, že k rukám matky riadne a včas výživné za mesiace máj a jún 2020 uhradil v pôvodnej výške 1.200 eur mesačne, práve z dôvodu, že nebolo možné zistiť v danom čase, či je alebo nie je rozhodnutie v časti rozvodu právoplatné. Poukázal na súdnu prax, ktorá ustálila, že skoršia úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu stráca účinnosť právoplatnosťou rozhodnutia o rozvode manželstva rodičov. Rozhodovacia prax súdov teda dlhodobo pripúšťa, že vydané rozhodnutie súdu o úprave výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu sa za istých okolností stane neúčinným. K neúčinnosti tohto rozhodnutia dochádza na základe právne významných skutočností, ako sú napríklad rozvod manželstva alebo obnovenie spolužitia rodičmi maloletého (viď R 31/1968 a R 8/1982). Rozvod manželstva rodičov maloletého dieťaťa je skutočnosť, s ktorou zákon spája obligatórnu úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode a to bez ohľadu na to, či prípadne už práva a povinnosti rodičov k maloletému dieťaťu (ne)boli upravené skorším rozhodnutím súdu alebo ich dohodou. Eventuálna skoršia úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu stráca účinnosť právoplatnosťou rozhodnutia o rozvode manželstva rodičov (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. januára 2010, sp. zn. 3 Cdo 306/2009). Dôvodil, že konanie o rozvod manželstva je v zmysle § 24 Zákona o rodine obligatórne spojené aj s konaním o úprave práv a povinností k maloletým na čas po rozvode, avšak len od času, ktorý nastane po právoplatnosti výroku o rozvode. Cieľom takejto koncepcie úpravy rodičovských práv a povinností je sledovanie najlepšieho záujmu maloletých, resp. aby v prípade sporov medzi rodičmi boli práva a povinnosti detí objektívne chránené po celý čas konania (pred i po rozvode), a nie aby sa dieťa v určitom štádiu konania (ktoré síce pozostáva z čiastkových konaní) ocitlo v „právnom vákuu“. V tomto prípade nemožno hovoriť o tom, že otázka výživného nie je riešená a existuje v tomto prípade pochybnosť alebo právne vákuum. Napriek tomu, že rozhodnutie o úprave práv a povinností na čas do rozvodu (25P/80/2015) sa stalo po právoplatnosti výroku o rozvode neúčinné v časti výživného, a zároveň rozsudok o rozvode a úprave práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode (13P/327/2014), nie je v časti úpravy práv a povinností k maloletým deťom právoplatný (vrátane výroku o výživnom), priamo z ustanovenia § 44 CMP je jednoznačné, že rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením. V tomto kontexte je teda súdom prvej inštancie vyznačená doložka právoplatnosti a vykonateľnosti správna. Uviedol, že neodkladným opatrením je možné upraviť pomery za predpokladu, že je potrebné bezodkladne riešiť danú situáciu, ak existuje naliehavosť na promptnom riešení a ak účel nemožno dosiahnuť inak, čo však v danom prípade neplatí, nakoľko absentuje požiadavka bezodkladnej potreby úpravy pomerov.

4. Matka vo svojom vyjadrení zo dňa 16.07.2020, k vyjadreniu otca k jej návrhu na nariadenie neodkladného nesúhlasila s jeho právnou a skutkovou argumentáciou, uviedla, že jej povinnosťou je urobiť všetko pre to, aby maloleté deti mali zabezpečenú rovnakú životnú úroveň a všetky existenčné potreby. Namietala tvrdenie otca, že je dobrovoľne nezamestnaná, termín ktorý právny poriadok nepozná, čo nementí nič na skutočnosti, že maloleté deti majú rovnaké právo na výživné od otca.

5. Ako prvoradé odvolací súd udáva, že konanie vo veci samej (č.k. 13P/327/2014), začalo podaním návrhu manželky, doručenom súdu dňa 15.12.2014, pričom na konanie sa aplikoval procesnoprávny predpis - zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, účinný do 30.06.2016, zrušený zákonom č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ktorý svoju účinnosť nadobudol dňa 01.07.2016. Procesné ustanovenia v konaniach v niektorých statusových veciach fyzických osôb (akým je i predmetné konanie) boli však upravené zákonom č. 161/2015 Z.z. Civilného mimo-sporového poriadku, ktorý nadobudol účinnosť taktiež dňa 01.07.2016. Z uvedeného dôvodu odvolací súd skúmal časovú koexistenciu skoršej právnej úpravy (zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku) a novej právnej úpravy (zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku). V tejto súvislosti konštatuje, že procesné právo na rozdiel od hmotného práva v prípade stretu novej a starej právnej úpravy je charakterizované princípom okamžitej aplikability nových procesnoprávnych noriem na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov. Navyše princíp okamžitej aplikability procesných noriem je komplementárny s osobitným pravidlom v podobe zachovania účinkov procesných úkonov vykonaných v „živých“ konaniach podľa zrušenej právnej úpravy, nazývaný aj ako princíp justifikácie účinkov procesných úkonov. Obsahom tohto princípu je skutočnosť, že procesné úkony subjektov súdneho konania vykonané počas platnosti a účinnosti skoršieho právneho predpisu sa vo sfére svojich účinkov prejavujú s relevantnosťou pre konanie samostatné aj počas účinnosti nového procesného predpisu.

6. Okresný súd Bratislava V rozsudkom č.k. 13P/327/2014-2038 zo dňa 03.03.2020 rozviedol manželstvo Ing. R. E., rod. H., nar. XX.XX.XXXX, a O. C. E., nar. XX.XX.XXXX, na čas po právoplatnosti rozsudku v časti o rozvode manželstva zveril maloleté deti E.: E., nar. XX.XX.XXXX, E., nar. XX.XX.XXXX a R., nar. XX.XX.XXXX, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov v týždenných intervaloch. Zastupovaním maloletých detí a správou ich majetku oprávnil obidvoch rodičov. Otcovi uložil povinnosť platiť výživné na maloletého E. vo výške 250 eur mesačne, na maloletú Margarétu vo výške 200 eur mesačne a na maloletého R. vo výške 150 eur mesačne k rukám matky, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Obidvom manželom uložil povinnosť zaplatiť trovy znaleckého dokazovania, manželke v sume 1.253,09 eur, manželovi v sume 388,77 eur na účet Okresného súdu Bratislava V do troch dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. V danom prípade ani jeden z manželov nepodal odvolanie voči rozsudku vo výroku o rozvode manželstva, preto predmetný rozsudok v časti o rozvode manželstva nadobudol právoplatnosť po doručení všetkým účastníkom konania a uplynutím 15 dňovej lehoty na podanie odvolania, dňa 10.06.2020, ktorým zároveň nadobudol vykonateľnosť výrok rozsudku o výživnom na maloleté deti na čas po rozvode (aj keď rozsudok bol účinne doručený manželke dňa 25.05.2020, manželovi dňa 04.05.2020, kolíznemu opatrovníkovi a prokuratúre dňa 30.04.2020, vykonateľnosť výroku o výživnom nastala až po splnení podmienky nadobudnutia právoplatnosti výroku o rozvode, keďže výživné je určené na obdobie po rozvode manželstva). Voči rozsudku v jeho časti o úprave pomerov manželov k maloletým deťom na čas po rozvode podala odvolanie matka (vo výrokoch o zverení maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov o výživnom na maloleté deti a o jej povinnosti nahradiť štátu trovy znaleckého dokazovania). Na základe nadobudnutia právoplatnosti výroku rozsudku o rozvode manželstva, požiadala manželka o zmenu priezviska.

7. Podľa § 324 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

8. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

9. Podľa § 366 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere

10. Podľa § 362 CMP o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol podaný v priebehu odvolacieho konania je príslušný rozhodnúť odvolací súd. Odvolací súd môže neodkladné opatrenie nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré je možné začať bez návrhu.

11. Podľa § 100 CMP s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úprave pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode.

12. Podľa § 44 CMP rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením.

13. Z dikcie Civilného sporového poriadku § 325 a nasledujúce je zrejmé, že o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhoduje súd prvej inštancie, s poukazom na § 2 ods. 1 CMP predstavuje § 362 CMP výnimku z tejto všeobecnej konštrukcie kreovanej v sporovom konaní. Z hľadiska účelu, ktorý plní neodkladné opatrenie v režime Civilného mimosporového poriadku sa vyžaduje za istých okolností potreba rýchlej a okamžitej ochrany, keď aj odvolací súd môže sám rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, alebo takéto neodkladné opatrenie sám nariadiť, ak dospeje k záveru, že sú splnené podmienky pre jeho nariadenie v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu. Využitie predmetného ustanovenia odvolacím súdom by z hľadiska aplikácie malo prichádzať do úvahy len ako ultima ratio, t.j. ako posledné možné riešenie. Rovnako prísne by mal súd hodnotiť aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, pokiaľ je podaný v štádiu odvolacieho konania.

14. V danom prípade odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že Okresný súd Bratislava IV konal správne v dvoch súbežne prebiehajúcich konaniach, ktoré však mali rozdielny predmet konania. Kým v konaní č.k. 25P/80/2015 o návrhoch rodičov rozhodol rozsudkom č.k. 25P/80/2015-427 zo dňa 21.02.2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava č.k. 11CoP/292/2018-570 zo dňa 11.12.2018 o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva, v konaní č.k. 13P/327/2014 rozhodoval o rozvode manželstva rodičov maloletých detí a v súlade s § 100 CMP aj o úprave pomerov manželov k maloletým deťom na čas po rozvode. Preto nemožno súhlasiť s námietkou matky, že Okresný súd Bratislava IV rozhodoval o tej istej veci, s tými istými účastníkmi v súčasne prebiehajúcich súdnych konaniach o rovnakom predmete konania. Odvolací súd sa stotožnil s právnou argumentáciou otca uvedenou v jeho vyjadrení k návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia a dopĺňa, že rozsudkom č.k. 25P/80/2015-427 zo dňa 21.02.2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava č.k. 11CoP/292/2018-570 zo dňa 11.12.2018 určené výživné na maloleté deti na čas do rozvodu manželstva stratilo účinnosť nadobudnutím právoplatnosti výroku o rozvode manželstva neskorším rozsudkom č.k. 13P/327/2014-2038, zo dňa 03.03.2020, ktorým súd zároveň na čas po rozvode manželstva určil otcovi povinnosť platiť výživné na maloleté deti, výrok ktorý je v zmysle § 44 CMP predbežne vykonateľný doručením za splnenia podmienky nadobudnutia právoplatnosti výroku o rozvode (t.j. v danom prípade), bez ohľadu na existenciu podaného odvolania. Dôvodnosť a správnosť rozsudku č.k. 13P/327/2014-2038, zo dňa 03.03.2020 v jeho odvolaní napadnutých výrokoch, bude predmetom skúmania prebiehajúceho odvolacieho konania.

15. Pre nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní je potrebné skúmať podmienky pre jeho nariadenie v súlade s vyššie citovaným účelom. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 13P/327/2014, návrhom matky na nariadenie neodkladného opatrenia a jeho doplnujúcimi podaniami dospel k záveru, že podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia v matkou požadovanom smere splnené neboli. Odvolací súd konštatuje, že v danom prípade nezistil ohrozenie záujmov maloletých detí v rozsahu, vyžadujúcom bez ďalšieho nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle návrhu matky. Podľa názoru odvolacieho súdu zákonodarcu nemal na mysli nariadením neodkladného opatrenia počas odvolacieho konania preklenúť obdobie, pokiaľ bude o odvolaní rozhodnuté, pričom dôvodom nemôže byť ani nestotožnenie sa matky s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom odvolacieho konania. Pokiaľ ide o zotrvávanie maloletých detí v osobnej starostlivosti matky aj po nadobudnutí právoplatnosti výroku rozsudku o rozvode manželstva z dôvodu že matka napadla odvolaním výrok rozsudku o zverení maloletých detí, táto samotná skutočnosť nemá vplyv na splnenie dôvodov pre nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle § 362, § 366 CMP, keď výživa maloletých detí zo strany otca je zabezpečená predbežne vykonateľným výrokom o výživnom na maloleté deti v zmysle odvolaní napadnutého rozsudku, ktoré spĺňa účel a podmienky § 366 CMP určenia výživného v nevyhnutnej miere. Odvolací súd nezistil takú nevyhnutnú potrebu úpravy pomerov maloletých detí a ohrozenie ich záujmov, ktorá by vyžadovala

nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní v zmysle návrhu matky, t.j. uložením povinnosti otcovi platiť výživné v nevyhnutnej miere.

16. Odvolací súd zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní podľa § 366 CMP, určenia výživného na maloleté deti v nevyhnutnej miere na čas do právoplatného skončenia odvolacieho konania, pretože neboli splnené podmienky pre jeho nariadenie.

17. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).